

E. 16. num. 4.

1773, 2 10

PROGRAMMA

QVO

FRANC. PHIL. BREITSPRECHER,

I. U. D. ET PROF. REG. ORD. FACULT. IURID. P. T. DECANUS,

AD

DISPUTATIONEM GRADUALEM

DE STATUTORUM PROPRIE TALIUM OB-
LIGANDI PRINCIPIIS EORUMQUE AU-
THENTICA INTERPRETATIONE.

QVAM

PRAENOBILISSIMUS ET DOCTISSIMUS CANDIDATUS

GEORGIUS FRIDERICUS

SCHULZE,

LAGA-MEGAPOLITANUS

PRO RITE IMPETRANDIS

SUMMIS IN UTROQUE IURE HONORIBUS
AC PRIVILEGIIS

D. IX. MENS. MART. A. O. R. MDCCLXXIII.

H. L. Q. C.

PUBLICICE DEFENDET

INVITAT

SIMULQUE

DE IURE STATUENDI ACADEMIAE GRYPHICAE
COMPETENTE

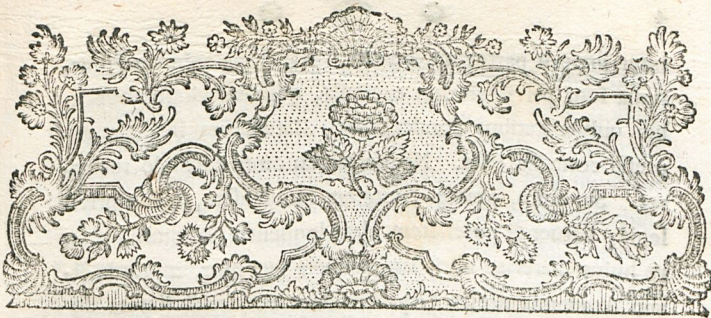
PAUCA DISSERIT.

GRYPHISWALDIAE

LITTERIS A. F. RÖSE

REG. ACAD. TYPOGR.

I.

Observante Perillustri D. G. STRUBEN *a)* potestatem
legislatoriam olim non magni fecerunt Germa-
niae principes & iudicibus atque scabinis fere re-
liquerunt, quid iustum vel aequum inter cives esse debe-
ret. In hac potestatis legislatoriae vilitate rationem ponit
Ill. DE SELCHOW *b)*, cur pleraeque Germaniae urbes
insigni statuendi privilegio donatae sint & ad hunc usque
diem gaudeant. Quod si inversa vice concludere liceret,
asserere non dubitarem, summos Pomeraniae principes o-
lim non minoris quam hodie fecisse eam potestatem, quae
inter

inter imperii partes maxima est. Rarissima enim in Pomerania sunt privilegiorum exempla, quibus civitatibus vel aliis universitatibus condendorum statutorum facultas expresse concessa esset. Neque tamen omni exemplo res caret. Sic enim, praeter civitatem Sundensem, cuius privilegia, statuendi potestatem clare loquentia, in omnibus fere huius materiae libris iam adducta leguntur, inprimis etiam Academia nostra Gryphica iure condendi statuta dotata est atque exornata, adeoque paucis illis studiorum sedibus, de quibus idem iam narravit & probavit litteratissimus RICCIUS *c*), iure meritoque hoc nomine annumeranda.

a) *P. II. pag. 385. editionis secundae der Nebenstunden.*

b) *in Element. iur. german. privati §. 53. edit. tert.*

c) *im zuverlässigen Entwurf von Stadt-Gesetzen, pag. 324. & 344; e quibus locis apparet, & Halensem Academiam & Vindobonensem potestatem condendi statuta vi singularium concessionum sibi vindicare, quoad priorem autem non omni dubio exemptam rem esse.*

II.

Iam meminit huius Academiae nostrae competentis iuris, post fata adhuc famigeratissimus H. H. ab ENGEL-

BRECHT

ERECHT *d*); sed pro solo illius fundamento *ius collegii* a principe Academiae indultum adduxit. Sin vero nullum alium fontem atque titulum haberet, vereor sane, ut paulo penitus re inspecta nil quidquam remaneat, de quo tanquam singulari beneficio corpus academicum sibi possit gratulari. Nam iura sic dicta collegialia nulli collegio publice approbato denegari queunt & licet facultatem, per modum conventionis statuta introducendi, tacite sub se comprehendant, status etiam societatis vel collegialis tanquam conditio spectandus sit, sine qua de iure per modum legis statuendi sive expresse sive tacite concessio frustra quaereretur; minime tamen exinde, quod collegii ius indulserit princeps, derivari potest, concessam simul esse potestatem, condendi statuta sine eius confirmatione & absque singulorum collegio subiectorum consensu obligatoria atque valida. Eiusmodi autem potestatem intelligere solemus, dum de iure statuendi tanquam beneficio peculiari loquimur; nec aliam nec minorem in mente habuisse ENGELBRECHTIUM, Virum, dum viveret, strenuum & incomparabilem iurium academicorum defensores, cuius etiam meritis eximii hic quidquam detrudere voluisse, longissime a me abfuit, vix ac ne vix quidem dubito.

d) in *Delineatione status Pomeran. Sueth. pag. 358. & 360. n. 5.*

III.

Ut ergo limpidiores fontes eius iuris statuendi, quod me quidem iudice concilium academicum sine ulla arrogancia sibi tribuere potest, adæmus; in promptu sunt varia publica documenta, e quibus, largitam illi expressis verbis esse statuendi facultatem, indubitanter constat. Sic ex charta, qua HENNINGUS Episcopus Caminensis CALIXTI III. bullam fundationis Academiae d. 21. Sept. 1456. publicavit, verba sequentia huc pertinent: *Quique etiam Rector & sui successores pro tempore de consilio dictae Universitatis possunt statuta condere ipsi Universitati proficua, & condita, quoties expedire videbitur, corrigere & emendare.* Inter ipsos autem Pomeraniae principes primus Academiae nostrae conditor WARTISLAUS IX. in instrumento, quo HENRICUM RUBENOVIVM Vice Dominum constituit, dat. in Vigil. Michael. 1456. statuendi potestatem his verbis concessit: *So bevele wy juw an unser Stede, alsē eneme Vice. Domino, to kesende enen Rad van erlis Ken Lüden, de urh sic̄ moghen kesen en zovet, ofte enen Rectorem, um denne Statuta setten u. s. w.* Sic etiam PHILIPPUS I. in confirmatione Statutorum academicorum de 1547. notanter adposuit: *Auch soll mit dieser Ordnung, welche auf gegenwärtige Zeit und Gelegenheit gerichtet, gedachten unsern Rector, Dechant und andern, so der Ehrwürdigē unser oberster Präsat und getreue, der Bischof von Cammin, als der Universitaet Cancellarius verordnen wird, nicht benommen, sondern*

den fürbehalten seyn, dieselb nach Gelegenheit und Umständen zu ändern, zu vermehren und zu verbessern. e)

e) Extant omnes h. §. adductae chartae in *noviss. legum patriae collect. Tom. II. pag. 746. 747. & 809.*

IV.

Haec vero loca, quibus, superfluum nisi foret, plura addi adhuc possent, sin iam conferamus cum principiis in dissertatione, cui in praesenti praequo, stabilitis, prona erit conclusio, magistratui academico ius esse, de rebus eius curae & inspectioni concreditae condendi statuta, omnibus ipsius iurisdictioni vel inspectioni subiectis sine ulteriori etiam principis speciali consensu vel confirmatione obligatoria. Nullibi enim in privilegiis Academiae specialis consensus atque confirmationis necessitas summo principi reservata reperitur & tutissimam esse illationem, quod iure statuendi expresse concessio, neque tamen reservatione adiecta principalis confirmationis, ab hac vigor atque validitas statutorum vi privilegii conditorum haud dependeat; qua Pomeriam nostram eo facilius admittendum erit, quo clarius haec doctrina eiusque veritas in ipsis adeo legibus publicis iisque domesticis agnita est atque firmata. f) Porro autem sequitur, foli etiam magistratui academico authenticam statutorum suorum interpretationem competere ceteraque omnia circa

haec

haec illi licere, quae legitimo legis auctori tribuenda & concedenda esse, aliunde satis notum est.

f) Landtags-Abschied d. d. Wolgast den 16. Decemb. 1669. Exstat in *noviss. constitut. patriae Coll. Tom. I. p. 699.* Verba, quae inprimis huc pertinent, ita sonant: inzwischen aber bey Ausarbeitung dieser Policey und derer mit dazu gehörigen Ordnungen, die E. E. von Städten insgemein und insonderheit die Stadt Stralsund bezungen haben, daß selbiges alles ihrem *iuri statuendi & arbitrandi* nicht *praeiudicirlich* seyn sollte — — —: So hat die Königl. Regierung zu Aufhebung alles künzigen Zweifels sich dabey erklärt, daß denen Städten inegesamte das *ius statuta*, so ihr Policey-Wesen angehet, zu machen, nicht gestritten, vielmehr dieselbe und zwar elne jede, wie sie damit entweder *priviles* girt, oder es auch von undenklichen Jahren hergebracht hat, geruhiglig dabey gelassen werden, jedoch mit diesem ausdrücklichen Vorbehalt, daß von denen Orten, wo die hochseel. Herzoge in Pommern das *ius statuta confirmandi, minuendi vel etiam tollendi* ihnen ausdrücklich reservirt haben, oder *in possessione vel quasi* desselben gewesen, die *confirmationes* derselben bey der Regierung gesucht werden sollen. Obmoveri non poterit, de solis civitatibus, minime de universitate Gryphica sermonem hic esse. Facile enim perspicitur, noluisse legislatorem singulare quid civitatibus hic indulgere, sed decidendae

litis ab illis motae causa principia iuris confirmandi generalia, quae Academiae non minus quadrant, quam civitatibus, pro norma decisionis indubitata posuisse.

V.

Quamvis autem sic satis evictum erit, ius statuendi summorum principum gratia magistratui academico indultum involutam habere potestatem praescribendi ipsi subiectis statuta absque confirmatione summi legislatoris valida & vim coactivam secum ferentia; alia tamen quaestio est, numne ad bene imo ad melius esse eiusmodi confirmatio faciat? Eam tantum abest, ut negare auserim, ut potius maximam hanc praebere utilitatem plane convictum me habeam. Primariam rationem in eo collocandam esse puto, quod ius statuendi cuiuslibet universitatis superioribus subditae, cum ita semper exercendum sit, utne ex publica lege quid corrumpatur, id vero est, utne contra ius praeceptivum vel prohibitivum a superioribus praescriptum impingatur, tam arctis ob eiusmodi iurium multitudinem limitibus circumscriptum sit, ut quo intentior universitatis saluti illius magistratus est, eo magis forsitan vereri debeat, ne hosce limites transgrediat, sic vero statutorum licet prudentissimorum validitatem & vigorem incertitudini & litibus exponat, quas praecedere sola principis confirmatio valet.

b

Plu-

Plura, quae de confirmationis utilitate, de modo condendorum statutorum academicorum, de statutis facultatum & cassae viduarum similibusque affinibus obiectis & materiis specialioribus, non sine omni forsitan usu afferri & investigari adhuc possent, iam reservare scribendi occasio efflagitat. Praebuit eam

PRAENOBILISSIMUS DOMINUS

GEORGIUS FRIEDERICUS SCHULZE

summorum in iure honorum Candidatus, qui studiorum cursu absoluto, quem more alias solito me hic non describere facile condonabit benevolus lector, examini rigoroso Inclytæ Facultatis Iuridicæ Rostochiensis sese subiecit & sequens publicum testimonium, quod dignus iudicatus sit, qui in Candidatorum numerum recipiatur, reportavit:

Praenobilissimum Dominum GEORGIUM FRIDERICUM SCHULZE, Lagamegapolitanum, die XVIII. huius mensis examen sic dictum rigorosum in facultate iuridica sustinuisse, seque ita praestitisse, ut receptione in numerum Candidatorum dignus iudicatus sit, hocce publico testimonio corobo-

❁ ❁ ❁

II

roboratur. Dabam Rostochii die XXIII. Iul.
MDCCLXXII.

IACOBUS HENRICUS
(L. S.) BALEKE,

Facultat. Iurid. Rostoch. h.
Decan.

In votis scilicet habuit Dn. Candidatus, ut in Academia Rostochienfi honores doctorales capeffere possit. Quorum complemento cum fata adversa huius musarum sedis impedimento fuerint, nostram adiit & dignitatem doctoralem apud meam facultatem quaesivit. Haec etiam eius desiderio ob fidem adducto testimonio publico habendam non potuit non suffragari, quare ad praelectiones sic dictas cursorias admittus est, iisque quaestionem utilissimam: *An pupillo in bonis tutorum vel curatorum hypotheca tacita privilegiata competat?* illustravit. Iam ergo, quo voti sui compos fiat, nihil reliquum est, quam ut dissertationem suam inauguralem: *de statutorum proprie talium obligandi principis eorumque authentica interpretatione*, publico examini submittat & contra dissentientes sustineat. Conflictui huic nec non solenni Domini Candidati in Doctorem promotioni d. IX. Mart. destinatus est. Officii ergo mei ratio iam a me postulat, ut *Magnificum Dominum Pro-Cancellarium, Magnificum Aca-*

Academiae Pro-Rectorum, Generosissimum Regii Dicasterii Directorem, Utriusque Collegii Procures, urbis & sacri ordinis Patres, Generosos atque Nobilissimos Commilitones ad hunc actum sua praesentia condecorandum mei & Dn. Candidati nomine omni, qua par est observantia, invitent.

P. P.

SUB SIGILLO FACULTATIS IURID.

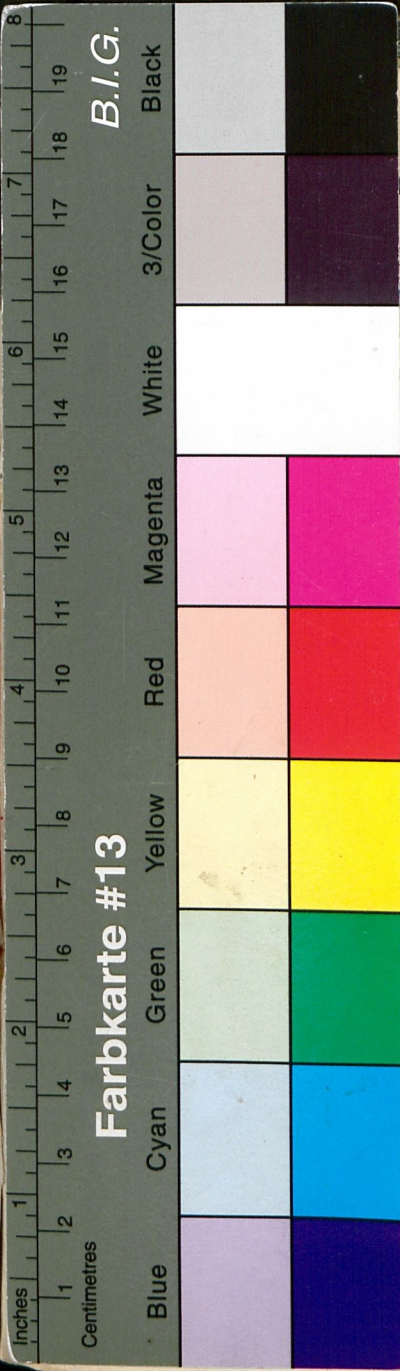
D. VII. MART. MDCCLXXIII.

VD
18

ULB Halle 3
005 372 003

E. 16. num. 4.
1773, 2 10

GRAMMA
QVO
BREITSPRECHER,
FACULT. IURID. P. T. DECANUS,
AD
NEM GRADUALEM
PROPRIE TALIUM OB-
PIIS EORUMQUE AU-
TERPRETATIONE.
QVAM
DOCTISSIMUS CANDIDATUS
FRIDERICUS
ULZE,
GAPOLITANUS
IMPETRANDIS
VE IURE HONORIBUS
IVILEGIIS
A. O. R. MDCCLXXXIII.
L. Q. G.
DEFENDET
NVITAT
ULQUE
ACADEMIAE GRYPHICAE
PETENTE
DISSERIT.

HSWALDIÆ
A. F. RÖSE
AD. TYPOGR.

